

6104 St. Clair Ave., N. E.,
Cleveland, Ohio

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in urednik: Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta. Oglasi po dogovoru. Pri sprejemu listov je poleg novega naročnika tudi STARI naročnik.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois.

JOHN GRILIC, President; JOHN PETRO, Secretary; ANTON PREREN, Treasurer.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries \$2 a year, \$1 for half year. ADVERTISING RATES on agreement.

KASLOV (ADDRESS): "PROLETAREC" 557 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

SOCIALIZEM IN CERKEV.

Cerkev je ustanovila posebne strokovne organizacije katoliških delavcev, s katerimi hoče razbiti socialno-demokracijo. S tem se je cerkev postavila naravnost v službo kapitalistov. Proti delodajalcem pa seveda cerkev ni postavila organizacije katoliških delodajalcev! Delavstvo naj ne bo močno in jako — denarna moč kapitala pa bodi nedotaknjena.

Socialna demokracija mora zahtevati ločitev cerkve od države. Današnja mešanska država bo potrebovala v najbližnjih dneh mnogo denarja na obrambno delavsko zakonodajstvo, za starostno in onemoglostno preskrbo, na reformno neugodnega in bolniškega zavarovanja — ako se odpravijo vsi prispevki za cerkev in nabožni kult iz javnih sredstev, se bo že precej denarja nabralo.

Nova, proticerkvena politika se mora začeti, kajti vsaki težnji, ki gre za odpravo izkoriščevanja in razrednih nasprotij, je cerkev iz dna duše nasprotna. Prijateljstvo visokih cerkvenih dostojanstvenikov z močnimi tega sveta ne dovoljuje, da bi se cerkev potegovala za emancipacijo proletarijata.

V vrstah buržoazije si klerikalizem danes pridobiva tal. Vzrok temu dejstvu je strah pred politično močjo proletarijata. Edini socializem more s uspehom čeliti reakciji. V končnem svojem cilju prinaša masam ljudstva velik ideal, ki jih povzdiguje in napolnjuje navdušenjem, ki je črpano iz razvitosti vseh sil, ne pa z askezo in odrekam se vsega, ki gre za tem, da pridobi cel svet in ne pridiga potpečljivega čakanja na posmrtno življenje.

Vendar se že začenejo organizacije katoliških delavcev brigati za življenje na tej zemlji. Mnogo jih je še, ki imajo oči zamazane ter ne vidijo, da so le opora kapitalistov, ko tvorijo kader, ki se na zunaj in znotraj kaže največjega nasprotnika razredno organizovanemu delavstvu. Politika dvojnega obraza, politika za interese kapitalistov in politika obljub delavskemu gibanju — kakošno ima danes cerkev — se ne more dolgo držati. Tudi vsi tisti zapeljani delavci, ki se boje še danes socializma, ker ga ne poznajo, obrnejo hrbet svojim lastnim sovražnikom ter se postavijo tja, kjer je edino njihovo mesto — v vrste razrednega proletarijata.

DOPISI

Beda brezposelnega.

Gilbert, Minn., 14. maja. — Cenjeno uredništvo "Proletarca"! Prosim, priobčite ta mali dopis v cenjenem mi listu "Proletarce" iz našega novega mesta Gilbert v okrožju železnih rudnikov severne Minnesote.

Kakor je skoro povsod vre kri ubogemu delavcu, tako kipi tudi meni. Brez dela sem že celih šest mesecev, dasi sem se prvi naselil v to mesto. Zlobni delodajalci ne dajo dela; nič ne pomaga, ako

Cenjeni rojaki!

Podpisani naznanjam rojakom v Chicagu in okolici, ter potujočim rojakom, da sem prevzel od brata Mohorja dobro znano, staro, a sedaj na novo urejeno gostilno na 617 So. Centre Ave., kjer bodem postregel rojakom s svežim pivom, dobrim domačim vinom, izvrstnim žganjem, unijskimi smokami itd. Na razpolago imam moderno kegljišče. Potujoči rojaki dobe pri meni primerno prenočišče. Vsi dobrodošli! Priporočam se za oblihi obisk.

JOHN MLADIČ, 617 So. Centre Avenue, CHICAGO, ILLINOIS.

jim povem, da moram preživljati in pošiljati v šolo četvero otrok, skrbeti jim za obleko in obuvalo. Moja žena, bolna reva, mora priti obleko delavcem, da se bomo preživimo. Jaz ne bi bil vzel svoje družine v Ameriko, pa so rekli, da tukaj skrbijo za otroke. O, zdaj vidim kako skrbijo zanje, posebno v tem mestu.

Jaz bi nič ne rekel, ko bi bili vsi brez dela. Ampak človeka boli srce, ko sliši, kako se hvaleži nekteri, zlasti Črnogorci, da dobijo delo kadar hočejo. Ti ljudje so samo na kvar poštenih delavcev; kar zaslužijo, to zapijejo — saj drugzaga itak ne kupijo v ti deželi kot par okornih čevljev z debelimi podplati in pa suknjo, klobuka ne kupi, kajti ves čas nositi tistega mastnega, ki ga pri- nesie iz starega kraja. Poleg tega pa kupujejo Črnogorci še nekaj — namreč delo. Jaz pa tega ne morem storiti, kajti če bi imel denar za delo, ne maral bi delati.

Kje je zdaj tisti dobri governor, Mr. Johnson? Kaj vendar dela na svojem stoletku? Pri zadnjih volitvah nas je tako rad imel, stiskal je roke delavcem in obljubljal, kako bo delo skrbel zanje. Kje so zdaj njegove obljube? Kaj ga briga delavci? Zdaj ga ne potrebuje! Ko spet pride čas volitev, takrat bodejo pa njegovi agitatorji zopet popraševali: "Have you second paper?" Ampak zdaj jih ni — zdaj ne povprašujejo, ko je delavec v stiski in bedi.

Dragi somišljeniki, kako bi človek ne bil socialist, ko dan na dan opazuje tak humbug, take lumparije, ki jih uganjajo z nami kapitalisti! Kako bi ne vrela delavec kri, ko vidi, kako nas preganjajo, tlačijo, prezirajo! — Kako bi ne bil jezen noč in dan, ko vidim, kako okoli tukajšnjih novih salunov bruhajo pivo iz prenapolnjenih žlebov, a moja žena mora pa stokrat premisliti, kako bo mo izhajali. In za take, ki k — jo, se dobi delo, a za druge, ki bi radi preživeli nedolžne otroke, pa ne.

Končam za sedaj, drugikrat pa še kaj več. Pozdravljam somišljenike po širni Ameriki, a tebi "Proletarce" pa želim obilo vsehpa.

P. Prijatelj.

Nove odslonitve delavcev v Ely, Minn. — Nasprotniki organiziranih in razredozavednih delavcev. — Ogibajte se teh, ne podpirajte jih!

Ely, Minn., 14. maja. — Cenjeno sodrug urednik! Prosim, dovolite tudi nama nekoliko prostora v cenjenem nam "Proletarcu".

Naznanjava Vam, da so delavske razmere pri nas od dne do dne vedno slabše. Veliko delavcev je že od zadnje jeseni brez dela. Upali smo, da se obrne na bolje sedaj v spomladnem času; z veseljem smo čakali toplejših dni v nadi, da sedaj gotovo dobimo delo, toda delavce obrača, kapitalist pa obrne. Namesto, da bi vposili brezposelnost, so pa zadnje soboto t. j. 9. maja zopet odslovili do 150 delavcev. Seveda samei so bili prvi na vrsti, kateri so pa v večini Slovenci in Fini. Kako prijazni so ti gentlemani. Vsakemu posebej so prijazno naznanili: "Well, Johnie ali Charlie, ne pridi več na delo, ne rabimo te več. Rude imamo dovolj. Naši 'stoeck piles' so polni, ostani torej doma."

Kapitalisti imajo torej dovolj. Kaj pa delavec? Ali so te vprašali če imaš tudi ti dovolj. Ali so ti rekli: ostani doma, ne rabimo te več — imaš dovolj!

Sotrpini! — Zapomnite si besede naših krvosov: "Pojdí domov, ne rabimo te več." — Zavedite se, pristopite k naši vrli organizaciji W. F. of M.; pristopite k socialističnemu klubu, da bomo zamogli tudi mi enkrat reči kapitalistom: Pojdite, ne potrebujemo vas več! Mi smo, ki proizvajamo bogastvo celega sveta, a ne vi! — Prezirajte svoje nasprotnike, pinkertone, tiste, ki pravijo, da so delavske unije krive slabih časov, in povejte jim, da niso vredni, da živijo od žuljev zavednega delavstva. Tukaj imamo človeka, kateri rjove kot priklenjen pes če sliši, kako lepo napreduje naša Rudarska zveza. Če pa sliši kaj o socializmu, potem pa v svoji veliki razburjenosti ne more izreči druge besede kakor: "Pr — ti anarhist!" Delavci, ali bodele še podpirali tega človeka? O, sotrpini, nikar! Nikar ne podpirajte takih ljudi, ki se tako zlobno zaganjajo proti delavstvu.

E. Y. C. K. člana W. F. of M. in soc. kluba Rdeči prapor.

Prvomajska slavnost slovenskih in finskih sodrugov v Cumberland, No. Y.

Cumberland No. Y. Wyo., 15. maja. — Cenjeno uredništvo "Proletarca"! Danes vam poročam o prvomajski slavnosti, katero so priredili slovenska socialistična klub, šte. 6 iz Cumberlanda No. I. in šte. 11 iz Cumberlanda No. II. ter tukajšnji finški socialistični klub. Slavnost se je vršila v nedeljo 3. maja. Morda bode rekel kateri: Zakaj pa ne 1. maja? Odgovor je lahak: Zato ker je delavski položaj v Ameriki tako slab, da delavci si ne sme vteti praznika kadar bi hotel, ako hoče, da ne zgubi dela. Vsed tega se je tudi naša slavnost vršila namesto 1. še 3. maja.

Točno ob 9 uri zjutraj zbrali smo se vsi slovenski in finški socialisti v finški dvorani v Cumberlandu No. II. Tam smo se postavili v vrsto in iz godbo na čelu smo korakali v spredu v Cumberland No. I., kjer se je vršila veselica pri Mr. Nik Zillerju. Spreveda se je vdeležilo 80 mož. To je bilo prvo korakanje socialistov in prva socialistična slavnost v tem kraju. Rdeči prapor je zmagonosno vihral v znaku — nepoznan doslej. Veselica se je vršila v najlepšem miru in redu. Govorniki so govorili v slovenskem in finskem jeziku.

Ta veselica je bil sijajen dokaz, da naše delo ni brez uspeha. Sodrug pogumno naprej! Še večji, še plodovitejši sad mora prinesiti naše delo.

V imenu naših klubov se tukaj zahvaljujem vsem tukajšnjim rojakom in rojakinjam, ki so se v tako obilnem številu vdeležili naše prvomajske slavnosti in s tem pokazali, da se kolikor toliko zanimajo za razredni boj. Obenem tudi vabim vse tukajšnje slovenske delavce pod rdeči prapor socialistične stranke. Pridite in združite se z nami vsi, ki se zavedate svojega delavskega razreda. Socializem je tista moč, ktera zamore osvoboditi ubogi proletarijat iz kapitalistične sužnosti. Naše geslo bodi: sloga. Ako bomo složni, gotovo zmagamo.

S socialističnim pozdravom John Šarc.

Kje si prosperiteta? — Napredek slovenske naselbine v Morgan, Pa. — Na noge za socialistični klub!

Morgan, Pa., 19. maja. — Po časnikih čitamo, da se slabo dela po vseh krajih Združenih držav; in nič bolje ni tu pri nas. Gospodarska kriza, ki so jo zakrivali kapitalistični veleoplovi, je tudi nam pokazala zobe. Izmed številnih premogetih novov v tukajšnji okolici jih dela le pičlo število in še ti le po tri do štiri dni v tednu. Na stotine delavcev pohaja semintja brez dela, drugi pa, ki delajo, zaslužijo le slabo.

Kje si ameriška prosperiteta, o kateri ve toliko povedati kapitalistično časopisje, med njimi tudi neki "edini" slovenski delavski list.

V drugih ozirih pa, dasiravno je še mlada, vrlo napreduje tukajšnja slovenska naselbina. Hiše in poslopja rastejo iz tal, kakor gobbe po dežju. Med tem, ko pred petimi leti še ni bilo nobenega Slovenca tukaj, si je sedaj že nad 30 rojakov postavilo svoja domovja. Ljudstvo je prišlo do spoznanja, da je vedno bolj imeti svoj "kučo", kakor pa težko prislužene novce zaupati nezanesljivim bankam in kapitalistični roki, ktera neomejeno gospodarji v blaženi Ameriki.

Isto velja tudi v društvenem oziru. Razna društva dobro napredujejo. Pred vsemi pa društvo "Bratstvo" šte. 6 S. N. P. J., ktero je v najboljših razmerah, tako po številu članov, kakor v finančnih ozirih.

Za duševno izobrazbo rojakov skrbí tukajšnje bralno društvo, in s tem v zvezi pevski zbor, ki pod vodstvom rojaka A. Pleteršeka razvedruje mračna čela po težkem delu v rovi izmučenih rojakov.

Le to bi bilo še želeči, da se po vzgledu drugih naselbin, ustanovi slovenski socialistični klub. Da ga še nimamo, dasiravno se je že zanj več ali manj agitralo, je nekaj krivda slabih časov, nekaj pa zapanost rojakov. Upamo, da se tudi v tem oziru kmalu kaj stori.

Posebno sedaj, ko nam preti črn sovražnik zaiti v naš do sedaj mirni tabor.

Vrinilo se je namreč med nas nekaj Poljakov in Litvinev, ki so znani kot najbolj fanatični privrženci rimskega jarma, in ti menda nameravajo postaviti v sredini naselbine agenturo za nebeške blagoslove in polnitev farske bisage.

Rojaki na noge in ustanovimo si svoj socialistični klub!

K sklepu opozarjam rojake na veselico bralnega društva dne 30. maja, ko prvič nastopi javno pevski zbor.

F. Drmota.

PROLETAREC

"Radnička Straža"

je edini hrvaški socialistični list v Ameriki. Izhaja vsako drugo sredo in štaka \$1.00 NA LETO. Naslov: "RADNIČKA STRAŽA", 115 FISK ST., CHICAGO, ILL. Priporočajte ta list bratom Hrvatim!

DESET ZAPOVEDI ZA DELAVCA.

1. Pristopaj edino k socialistični stranki.
2. Ne bodi samo na videz organiziran delavec; agitiraj pri vsaki priliki za svojo stranko in paži, da redno plačuješ strankine prispevke in obiskuješ strankine shode.
3. Ne delaj ob praznikih; ne delaj nikakršnih ekstra-ur izven delavnega časa.
4. Spoštuj svoje organizirane sodruga; a tuc, ki še niso organizirani, glej, da pri priliki pripelješ v organizacijo.
5. Bori se proti ropu in požrešni lakomnosti delodajalcev.
6. Bodi pošten, pošteno se obnašaj in ne delaj sramote svoji organizaciji.
7. Ne daj delodajalcu zastoj svoje dela; če si sile, temveč, zahtevaj, da ti jo odškodni s primerno plačo.
8. Ne obdolžuj po krivem svojih sodrugov, marveč bodi solidaren z njimi.
9. Zahtevaj plačo, s kakršno zamoreš ti in tvoja družina dostojno živeti. Zahtevaj osemurni delavni dan in popolno svobodo združevanja.
10. V sudaču štrajka ne obračaj hrbta svojim sodrugom, češ da bi pokazal, da imaš željo do dela. Vstrajaj in počakaj, da si skupno priporite bolji in človeka dostojni obstanek.

Delavstvo producira vse bogastvo; bogastvo torej pripada delavstvu.

Zahvala.

Podpisani delegatje se iskreno zahvaljujemo br. John Koščku, 590 So. Center ave., Chicago, Ill., za izbornu postrežbo tekom izvanredne konvencije S. N. P. J.

V Chicagu, Ill., 18. maja 1907.

Julius Lesjak, Joe Pajk, Frank Smolej, Ferd. Volarič, Anton Sornik.

Slovenec v pogled.

Slavni direktor Collins N. Y. Medical Instituta:

Prejela sem Vaše pismo ter Vam naznanjam, da sem ozdravila. Zahvaljujem se Vam za Vaša zdravila, katera so mi takoj pomagala. Sedaj ne bodem drugih zdravil vzela, sem po prvih ozdravila. Še enkrat Vas zahvaljujem za zdravila.

S spoštovanjem, Elisabet Smrekar, Ely, Minn.

POMLAD JE TU

Nabaviti si bode treba raznovrstne

vrhne in spodnje obleke, pokrivala, obuvalo, itd.

Ako hočete biti postreženi hitro in z dobrim blagom, ogledajte si našo veliko zalogo predno kupite kje drugje.

Schwitzner CLOTHING CO

577-579 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Unijska Tiskarna!

PHONE: HYDE PARK 3126.

Slovensko Tiskovno Društvo

v Chicagi, Ill.—1252 E. 75th St.

Sprejema naročila na vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela, kakor: tiskanje knjig, brošur, društvenih pravil in potrdil, vsake vrste vabil, velikih in malih plakatov, vstopnic k veselcam in plesne vzpore; dalje: vizitnic, pismenega papirja in kuvert s firmo; za društva, trgovce in obrtnike ter za zasebnike — sploh vse tiskovine — in to v kateremkoli jeziku. Ker imamo z najnovejšimi stroji bogato opremljeno tiskarno, v stanu smo pri nas naročena dela izvrševati lično, hitro in po najnižjih cenah.

Posebno opozarjamo vsa cenjena društva in politične klube na naše izredno nizke cene, hitro postrežbo in na najfinejšo izvršitev pri nas naročenih društvenih tiskovin.

ROJAKI!

Predno kupite kmetijo ali sploh kako zemljišče

PIŠITE ZAUPNO

F. GRAM-U, NAYLOR, MO.

Tam je dobiti še najlepšo in najrodovitnejšo zemljo v Ameriki.

Frank Sakser Co.
109 Greenwich St., New York
6104 St. Clair Ave., Cleveland, O.

SPOŠTOVANI ROJAKI!

Zadnje mesece je mnogokrat slišati in brati, da denarji kteri so bili poslani v staro domovino niso tje dospeli po 3, 4 in 5 mescev.

To se nemore nikomur zgoditi, ako se s zaupanjem obrne na nas; vse denarne pošiljave dopeje po nas poslano v 12-14 dneh.

Parobrodne listke dobite pri nas za katero črto želite in za izvirne cene.

Obrnite se v teh slučajih vedno le na nas in prepričani bodele, da ste prav storili.

Z veleštovanjem
FRANK SAKSER CO.

Slovenecem in Hrvatom!

namazjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpežno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spaj. daji v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledajte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & CO
UNION CLOTHIERS—TAILORS
598-600 BLUE ISLAND AVE.

GOSTILNA, dobro in vedno preskrbljena s skimi smokami in prostim prigrizkom.

Dvorane, za društvene seje, svatbe, zabavne večere, veselice itd.

Potujoči rojaki vedno dobro došli.

Priporočam se vsem v mnogobrojen obisk

Frank Mladič
587 SO. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Pomlad je tukaj.

Sezona ženinov in nevest prihaja. Če se ženite, je važno za vas, da si omislite dobro sliko kot spomin na vaš ženitvanjski dan. Dobro sliko, da boljše ne morete dobiti, vam izdela

Wilke

izkušen fotograf,

391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

Ima večletno skušnjo in izdeluje najfinejše fotografije po zmernih cenah.

TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1883.

Pristno Domače Vino

Belo vino 60c galon
Rdeče vino 50c galon
Rdeče staro vino 45c galon
Rmenno vino 55c galon

Posoda prosta. Te cene veljajo odjemalcem od 50 galonov naprej; izključena pa niso tudi manjša naročila. Vino pošiljam proti predplačilu ali po C. O. D. po vsi Ameriki.

Priporočam se rojakom tudi za obisk moje lepo urejene gostilne z izbornimi pijačami in z vedno pripravljenim prostim prigrizkom.

Za dobro in točno postrežbo, kakor tudi za pristnost vina jamčim.

JOSIP ZALOKAR,
899 Edison Road N. E., Cleveland, O.

M. Lacković in Fr. Smetko
78 West 18th St., Chicago

MODERNO OPREMLJENA SLOVENSKA TRGOVINA Z JESTVINAMI (GROČERIJ.)

Najboljši riž, kava, čaj, moka itd., sploh vsakovrstno domače in prekomorsko blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj. Na zahtevo razvažam blago tud na dom, za kar nič ne računim.

Sprejema tud pravila.

John Kiofali
631 Blue Island Ave. CHICAGO.

Stranka

SLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA

Sedež v Chicagu, Ill.

Tajnik: John Petric, 718 W. Chicago, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Sedež v Chicagu, Ill.

Socialisti v Daytonu, O., so na-
jeli tamonjji McCabes park za celo
letošnje poletno sezono. Na parku
se bodo vsako nedeljo vršila pro-
sta zabava z godbo in telovadbo.
Socialistični govorniki bodo ved-
no na teh zabavah.

Vprašanje in odgovor.

Gospod urednik! Prosim Vas,
raztolmačite nam, kaj pomeni be-
seda: "proletarec". Ni se ne
smejete, saj veste, da delavci ni
poseben učen; pouka potrebuje od
Vas. Že več rojakov me je vpra-
šalo, kaj pomeni podmače ta be-
seda, ali jaz jim nisem mogel po-
vedati. Moja želja je torej, da pi-
šete o tem v listu in nam to raz-
tolmačite. S tem bodele zelo vstre-
gli več bralcev Vašega cen. lista.
Z listom smo prav zadovoljni;
skrbeli bodemo za gnotno podpo-
ro. Na zdar! — J. L., Cleveland,
Ohio.

Beseda "proletarec" izvira iz
latinskega in pomeni: neposedu-
joč človek, neimeti ali brezpo-
sestnik. To je človek, ki ne po-
sedeje ničesar, ki nima svoje hiše,
nima zemljišča, sploh nobene last-
nine razun svoje delavne moči.
Najbolj podmače bi bil "prole-
tarec": siromak.

In kar je "proletarec" v ed-
nini: neposedujoč človek, človek
brez posesti ali imetja, siromak.
— to je "proletarijat" v množini:
neposedujoči ljudje, masa brezpo-
sestnih ljudi, masa ljudi, ki nima-
jo ničesar, torej masa siromakov.
Istotako pomenja pridevnik "pro-
letarski, proletarski itd.": siroma-
nen, brez imetja, reven itd. Be-
seda "proletarec" in "proletari-
jat" so rabili že prvi sociologi (so-
ciolog-družboslovci, to je učen-
jak, ki proučava razmere v člove-
ški družbi. Socialen-družaben. So-
cializem-zadružništvo), ki so po-
ložili temelj socializmu in sociali-
stični stranki. Karl Marks, eden
največjih sociologov, ekonomistov
(ekonomija-nauk o gospodarstvu)
in oče socializma je l. 1847 v "Ko-
munističnem manifestu" prvi za-
klical: "Proletarci vseh dežel,
združite se!" Marks je s to be-
sedo nazval delavce. On je videl v
delavcih največjo silo proletarija-
ta t. j. maso siromašnega ljudstva
brez imetja.

Da smo delavci v ogromni veči-
ni sami proletarci, tega Vam ni
treba posebej razlagati. Ogromno-
številni je proletarijat zlasti v A-
meriki. Tu smo delavci, ki ne po-
sedeujemo, nimamo ničesar svoje-
ga, kakor delavno silo t. j. mišice
in žuljave roke. In to delavno silo
prodajamo delodajalcem ali kapi-
talistom za klavne cene: nizke
plače. Naša delavska sila služi ka-
pitalistu v proizvodnjo dober (dô-
bra so stvari, ki so človeku ne-
obhodno potrebna kakor napri-
mer živež, obleka, orodje itd. An-
gelsko: goods) in v kupičenje bo-
gastva, a od vsega tega, kar izde-
lamo ali pridelamo, nam da kapi-
talist le majhen del v obliki me-
de ali plače. Da nam pa le to-
liko, da lahko vzdrži našo delavno
silo v normalnem (dobrem ali pra-
vilnem) stanju t. j. da ne pocepa-
mo od gladi ali mraza. Vsa ta dela
smo proletarci primorani vedno
delati — delati za druge — ako
hočemo dostojno živeti. Vsak pro-
letarec je torej mezan ali plačni
suzen, kajti odvisen je le od te-
ga kar zasluži s svojim umom in
rokami.

Dokler bode obstal kapitalizem
to je skupina bogatincev, ki hoče-
jo vse sami imeti in povsod biti
sami gospodarji, tako dolgo bode
tudi proletarijat. Socialisti vidimo
v takem sistemu ali sestavi člo-
veške družbe največjo krivico. So-
cializem hoče, da se odpravita oba
nasprotujoča si razreda: kapi-
talizem in proletarijat. Vsi ljudje
naj bodo proizvajalci dober in vsi
lastniki. To bode edina pravična
uredba človeške družbe.

Toliko o pravem razumevanju
besede: proletarec in proletarijat.

VESELICA.

ktero so priredili socialistični
klub šte. 1, Hrvatsko Radniško
Prosvetno in Politično Društvo in
slov. Ženski klub "Proletarka"
zadnjo soboto zvečer v dvorani
česke svobodne šole na 18. resti.
je uspela tako izvrstno, da več
bolje se ni moglo pričakovati.
Prvič je ta večer nastopil naš
klub v družbi hrvatskih soderu-
gov in prvič se je pokazal pred
občinstvom tudi naš mladi "Žen-
ski klub "Proletarka", a smelo
smemo trditi, da so lahko ponos-
ni nastop. Slovensko in hrvatsko
občinstvo v Chicagu se je odzvalo
vabilu sodergov z nad vse sijajo-
vdeležbo: v prostorni dvorani,
kjer se je vršila veselica, se je
kar trilo gostov. Deloma in kor-

porativno so se odzvala tudi slo-
venska in hrvatska podpora dru-
štva.

Veselični program, ki je bil ta-
ko obširen, da se je moral vsled
omejenega časa skriti za par
točk, se je pričel proizvajati ok-
rog 9 ure zvečer. Godba je odi-
grala marsjezo in nato so nasto-
pila posamezno in skupno mnoga
pevska društva. Slovensko pe-
vsko društvo "Slovan" iz So. Chi-
caga je prvo zapelo pesem "Tri-
glav" in zatem marsjezo. Nato
so zapeli skupno trije zbori "Slo-
van", "ehičaški slovenski delav-
ski pevski zbor "Orel", in hrvat-
ska "Zora" pesem "Slovenec in
Hrvat ter marsjezo. Velicanstvo
je donela ta mednarodna revolu-
cijonarna himna iz več kot petde-
setih grl. Zatem se je pokazalo na
odru pevsko društvo nemških so-
druhin "Die Westseite Damen-
chor." Zapele so dve primerni pe-
smi, kateri sta želi buren aplavz.
Nato je nastopila gd. Vera Gri-
lee in deklamirala soder. Moleka
"Socializem pridi!..." Gd. Gri-
lee je izborno rešila svojo nalo-
go. Deklamirala je neprisiljeno in
navdušeno, kar je napravilo na
navzočeh globok vtis. Zatem je na-
stopila še enkrat Zora in zapela
"Radniško himno" ter Slovan s
četverpesom "Pogled v nedol-
no oko."

Program sta zaključila soderu-
ga Milan Glumac in Jos. Zavrtnik
s slavnostnima govoroma, ktera
je občinstvo s poskanjem in žvi-
joklić burno odobraval. Konč-
no je še godba zaigrala marsjezo
in v večer duševnega užitka je
bil končan.

Nato je sledila prosta zabava:
ples, krepčanje s piščajmi itd.,
ki je trajala do 3 ure zjutraj. Ve-
selica se je končala v najlepšem
redu in miru. Vsakega soderu-
ga, ki je bil navzoč na ti veselici, mo-
ra veseliti veliki moralni uspeh,
ki so ga dosegli ta večer naši tri
socialistični klubi. In kakor mo-
ralni, tako je velik tudi finančni
uspeh. Kot bode razvidno iz po-
znejšega izkaza v našem listu, na-
redilo se je čistega dobička blizo
\$100. Ali si moramo misliti v teh
slabih časih kaj impozantnejšega?
Smelo smemo trditi, da je bila ta
veselica ena najslajnejših mani-
festacij, kar jih že doživela naša
ehičaška organizacija.

Listu v podporo.
V veselici družbi, dne 18. maja
v Chicagu — — — — — 0.35
Soder. John Sare, Cumberland.
Wyoming — — — — — 0.25
Neimenovan soderug — — — — — \$1.00

Delavci

Denar ni zgubljen.
Kupite "stock" Jugo-slo-
vanske Delavske Tiskovne
Družbe in postanite last-
niki edinega slovenskega
delavskega tednika v Ame-
riki. Delnica stane \$10.
Plača se lahko v dveh
obrokih po \$5. Pišite za
pojasnila.

Jugoslovanska
Delavska Tiskovna
Družba
387 South Centre Avenue
Chicago, Ill.

Pozor Rojaki Slovenci!

Prezvel sem na novo opremljeno go-
stino "TRIGLAV" od brata Mohorja.
Točim sveže pivo, domače vino in
druge raznovrstne pijače na raspo-
lago imam moderne kegljišče in por-
tujem vedno pripravljeno prenočišče.
Postrežba točna in solidna. Pri
poročam se za obili obisk.

John Mladić,
617 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

SODRUGI! ČITAJTE!

V upravnistvu "Proletarca", 587
So. Centre Ave., Chicago, Ill., je dobi-
li sledeče socialistične broture in knjige:
Socializem ————— 10c
Zakaj smo socialisti? ————— 7c
Socialna demokracija in kmetstvo
Ljudstvo ————— 5c
Komunistični manifest ————— 20c
Naša bogastva ————— 5c
Vsako teh brotur pošljemo poštne
prosto. Soderugi, sezite po njih, dokler
ne potujejo.

Matija Erklavec
edini slovenski krojač
v Chicagu

naznanja rojakom, da ima sedaj veliko
zalogo vsakovrstnega blaga za izdelo-
vanje možkih oblek. Jamlje v popravak
in čiščenje tudi stare obleke. Cene so
zmerne nizke.

624 SO. CENTRE AVE. CHICAGO.

Sveži kruh in fino pecivo dobite ved-
no v hrvatsko-slovenski pekarni

Curiš i Radakovića

623 So. Throop Street

Vozi tudi na dom CHICAGO.

Aka hočeš dobro naravno vino piti,
oglaši se pri

JOS. BERNARD-U

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842 CHICAGO

Pri njemu dobiš najboljša kalifornij-
ska in importirana vina.

Na drobno! In debelo!

J. Silverstein

487 So. Halsted St. Chicago.

izdelovatelj importiranega ruskoga in
turškega tabaka, smodk, cigaret, ta-
baka za nosljanje itd.Tabak za cigarete, funt ————— 60c
100 klatij po 2 unci tabaka za ciga-
rete ————— \$5.00
1000 klatij cigarete O. K. z ročkom
za ————— \$3.00

ANGLEŠČINA

v 3 do 6 mesecih

Lepopisje, slovensčina in
računstvo. Pouk se vrši
potom dopisovanja. Poja-
nila se dajo zastoj.

Slov. korespondenčna šola

Box 181. Station B.

Cleveland, Ohio.

Frank Kvasnička

Trgovina s železino, raznim orodjem
in pohištvo. Popravila posli.

643-645 W. 18th St.

Chicago, Ill.

EDW. F. MODIS

Prodaja vsakovrstne kovčke (ko-
fre) in žaklje za potnike. Jamlje te
stvari tudi v popravila.

684 W. 18th St. CHICAGO, ILL.

ZNAJTE ANGLEŠČINO JE MOČ

Vsakdo ki hoče zvedeti, kako se
angleški jezik hitro in lahko na-
učiti, in to brez vsakih knjig in stro-
jev, ampak po neki čisto lahko
umljivi in najnovejši metodi —
naj se obrne naTHE STEINER ACADEMY OF
ENGLISH.Slov. Dep. 431 W. 26th St., cor.
Kedzie Ave., Chicago, Ill.in slehernemu se bo na to važno u-
prašanje odposlal nemudoma od-
govor, s katerim bo tako zadovo-
ljen, da bo rad o tem povedal tu-
di svojemu prijatelju.

DR. F. J. PATERA

Ordinuje na severozah. voglu
ASHLAND IN MILWAUKEE AVE.
od 12. do 3. ure popold.; od 7. do 8.
ure zvečer v ponedeljkih, točkah, če-
trkih in petkih.

Telefon Canal 180.

Dr. KAREL STULIK

527 So. Winchester Ave.

Telephone Weal 529

Zdravi notranje in zunanje bolezni
ter je izvršten ranocelnik. Urađuje:
doma od 1—2 pop. ter z večer po 7 ur.
V lekarni gos. Hermaseka, Centre a
18. Str., od 5 7 pop. v lekarni J.
Stulik, na 21. St. a Paulina ul., od 11
do 12 dop. Priporočam se Slovincem.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

soderov, mineralne vode in raz-
nih neopojnih pijač.

62-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

GOSPODIN JE POZOR

Najboljše, najfinije in okusnejše meso
prodaja po najnižji ceni slovenski menar
376 W. 18. Street Chicago

MIHA LACKOVIC

376 West 18th St. Chicago.

Klobase in šunke pošiljam tudi izven
Chicaga proti C. O. D. podvzetju, ako
se naroči 25 funtov.Pišite za cenik v slovenskem jeziku.
Za Chicaga i okolice je moj zastopnik
Janes Trkan.KAKO PRIDE VAŠ DENAR
NAJVARNEJE V STARI KRAJ?

Če ga pošlete po Mohor Mladiću,
617 So. Centre ave., Chicago, Ill.
On je z zvezi z g. Sakserjem v New
Yorku in pošilja denar točno, var-
no in zanesljivo v stari kraj.

Ako potujete v stari kraj ali
želite koga svojih sorodnikov ali
prijateljev vzeti v Ameriko, po-
tem istotako kupite vozni listek
pri Mohor Mladiću. On preskrbi
dobro in hitro vožnjo po najnižjih
cenah.

Mohor Mladić,

572 Blue Island ave. & Loomis st.

Chicago, Ill.

FINE SMODKE,

vedno sveže pivo, izborno

vino in fino žganje se dobi v

GOSTILNI

J. J. Vodak, Sons

683 LOOMIS STREET,

CHICAGO, ILLINOIS

Valentin Potisek

GOSTILNICA

1235-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podreje pijače
inse priporočam rojakom za obilen obisk.
Postrežba točna in solidna.

EMIL BACHMAN

BADGES, FLAGS & CAPS

BANNERS

580 SOUTH CENTER AVE.

CHICAGO

Največa slavjanska tvrđka

bander, zastav društvenih

kap. prekoramnic, regalij

in drugih stvari za društva

Pišite v slovenskem

jeziku po moj 80 strani

velik cenik kterege po-
šlem zastoj.

Jugoslovanska vinarna!

Podpisani naznanjam Hrvatim in
Slovincem v Chicagi in okolici, da
točim najboljše raznovrstna vina po
primirni ceni.Pridite, pripeljite znanee in prija-
telje, da se prepričate

Z vsem spoštovanjem

SLAVOLJUB ŠTAJDOHAR,

316 W. 18th St., Chicago

PREMOG, DRVA

in KOKS

PRODAJA

ALBERT DENMARK

Pisarna na voglu

Center Ave., in 18. ulica

Prodaja konj i konjskih oprav.

Telefon Canal 2248

594 S. CENTRE AVE.

CHICAGO, ILL.

POZOR! SLOVENC! POZOR!

SALOON

s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah
in druge raznovrstne pijače ter unijske
smodke. Potniki dobe čedno preno-
čišče za nizko ceno.

Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovincem
se topla priporočam

MARTIN POTOKAR,

564 SO. CENTRE AVE., CHICAGO

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni
in ranocelnik.

